

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tímár István ügyvéd által képviselt I - II. rendű felpereseknek, a dr. Horváth Zoltán jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2017. december 19. napján meghozott, 62.P.24.326/2011/129. számú ítélete ellen, a felperesek részéről 133. sorszám alatt az alperes részéről 131. és 132. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő összeget 6.619.347 (hatmillió-hatszáztizenkilencezer-háromszáznegyvenhét) forintra, ebből 3.000.000 (hárommillió) forint után 2006. április 10. napjától, 45.000 (negyvenötezer) forint után 2006. június 15. napjától, 15.600 (tizenötezer-hatszáz) forint után 2006. július 10. napjától, 106.000 (százhatézer) forint után 2007. október 1. napjától, 44.000 (negyvennégyezer) forint után 2006. augusztus 15. napjától, 1.258.800 (egymillió-kétszázötvennyolcezer-nyolcszáz) forint után 2011. december 1. napjától, 1.037.414 (egymillió-harminchétezer-négyszáztizennégy) forint után 2012. március 1. napjától, 309.120 (háromszázkilencezer-százhusz) forint után 2012. április 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatra, a 2018. január 1. napjától fizetendő járadék összegét 44.640 (negyvennégyezer-hatszáznegyven) forintra, a II. rendű felperesnek fizetendő összeget 813.315 (nyolcszáztizenháromezer-háromszáztizennöt) forintra, ebből 500.000 (ötszázezer) forint után 2006. április 10. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatra felemeli.

Az I. rendű felperes által az államnak külön felhívásra fizetendő kereseti illetéket 624.400 (hatszázhuszonnégyezer-négyszáz) forintra, szakértői költséget 277.330 (kétszázhetvenhétezer-háromszázharminc) forintra, tanúdíjat 8.200 (nyolcezer-kétszáz) forintra, a II. rendű felperes által az államnak külön felhívásra fizetendő kereseti illetéket 78.800 (hetvennyolcezer-nyolcszáz) forintra, szakértői költséget 35.000 (harmincötezer) forintra, tanúdíjat 1.035 (ezerharmincöt) forintra leszállítja, az alperes által az államnak külön felhívásra fizetendő szakértői költséget 87.424 (nyolcvanhétezer-négyszázhuszonnégy) forintra, tanúdíjat 2.585 (kétezer-ötszáznyolcvanöt) forintra, az állam terhén maradó kereseti illetéket 196.800 (százkilencvenhatezer-nyolcszáz) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 40.000 (negyvenezer) forint, a II. rendű felperesnek pedig 9.500 (kilencezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 586.400 (ötszáznyolcvanhatezer-négyszáz) forint fellebbezési illetékből az I. rendű felperes 211.900 (kétszáztizennégyezer-kilencszáz) forintot, a II. rendű felperes 16.000 (tizenhatezer)

forintot köteles megfizetni az államnak külön felhívásra, a fennmaradó 358.500 (háromszázötvennyolcezer-ötszáz) forintot pedig az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes a II. rendű felperes gyermeke. A 14. életévében lévő I. rendű felperes 2006. április 10-én közlekedési balesetet szenvedett. A baleset úgy következett be, hogy az I. rendű felperes egy közlekedési jelzőlámpával ellátott kijelölt gyalogos átkelőhelyen haladt át az úttesten, amikor elütötte őt egy, a buszsávban közlekedő személygépkocsi. Az I. rendű felperes a balesetben jobb felkarcsont törést, jobb sípcsont- és szárcapocscsont törést, valamint agyrázkódást szenvedett el. Töréseit műtéti beavatkozással rögzítették, majd később a baleseti sérülések miatt kialakult álizület és a törések rögzítéséhez használt fémanyagok eltávolítása céljából további műtetre volt szükség. Az I. rendű felperes sérülései maradvánnyal gyógyultak; jobb karjának és jobb lábának terhelhetősége csökkent, jobb könyökének és jobb térdének mozgása beszűkült, jobb lába 3 cm-rel rövidebb lett, gerincében S alakú funkcionális görbület alakult ki. A balesetet követően az I. rendű felperesnél és a II. rendű felperesnél alkalmazkodási zavar volt tapasztalható. A balesetet okozó gépjármű üzemben tartója a baleset időpontjában nem rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással. A jármű vezetőjét a bíróság jogerős ítélettel bűnösnek mondta ki súlyos egészségromlást és maradandó fogyatékossgot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Az alperes megfizetett az I. rendű felperesnek 2008. augusztus 8-án 794.569 forintot, 2010. február 19-én 500.000 forintot, 2011. március 7-én 137.374 forintot, 2011. április 20-án 1.500.000 forintot és 2011. május 12-én 1.241.794 forintot. Ezen kívül 2011. április 1-jétől 2012. december 31-ig havonta 21.300 forint járadékot folyósított az I. rendű felperesnek, 2013. január 1-jétől havonta 8.700 forint járadékot folyósít. Az alperes a II. rendű felperesnek 800.000 forintot fizetett meg 2011. július 27-én.

A felperések a balesettel okozati összefüggésben keletkezett káraik megtérítése iránt terjesztettek elő keresetet. Az I. rendű felperes ápolás költsége címén 313.000 forint, gondozás költsége címén 140.000 forint, gyógyszerköltség címén 2006. május 1-jétől havonta 10.000 forint járadék, gyógyászati segédeszközök költsége címén 2007. január 1-jétől havonta 12.000 forint járadék, gyógytornához és gyógyúszáshoz szükséges felszerelés költsége címén 2006. július 1-jétől havonta 2.800 forint járadék, gyógyúszáson való részvétel költsége címén 2007. május 1-jétől 2016. június 30-ig havonta 15.000 forint, 2016. július 1-jétől havonta 20.500 forint járadék, élelemfeljavítás költsége címén 507.600 forint, közlekedési költség címén 2006. július 1-jétől havonta 15.000 forint járadék, kísérő költsége címén 128.000 forint, kollégiumi díj címén 44.340 forint, korrepetálás költsége címén 120.000 forint, háztartási kisegítő költsége címén 2006. április 10-től havonta 20.000 forint, nem vagyoni kártérítés címén 15.000.000 forint és a balesettől az alperesi részteljesítésekig esedékessé vált tőkésített kamat (91.800 forint + 154.812 forint + 563.794 forint) megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A II. rendű felperes követelése 2.200.000 forint nem vagyoni kártérítésre és az alperesi teljesítésig esedékessé vált 313.305 forint tőkésített kamat megfizetésére terjedt ki. A felperések igényt tartottak a kártérítés után a keresetlevelükben megjelölt időpontoktól a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat, valamint a perrel felmerült költségeik megfizetésére is. Előadták, hogy az I. rendű felperes a kórházból való elbocsátását követően ételmezésének feljavítására, ápolásra és gondozásra szorult; ápolását és gondozását a II. rendű felperes és ismerőseik látták el. Előadták továbbá, hogy az I.

rendű felperes fájdalomcsillapító gyógyszerek, sebápoló készítmények, vitaminok, csonterősítők és roboráló szerek szedésére szorul. Kifejtették, hogy az I. rendű felperesnek ortopéd gyógycipőt kell viselnie, talpbetétet és sarokemelőt kell használnia. Hivatkoztak arra, hogy az I. rendű felperesnek az állapota miatt gyógytornát és gyógyúszást kell igénybe vennie, amelyhez a szükséges felszerelést is meg kell vásárolnia. Közlekedési költség és kísérő költsége iránti követelésüket arra alapították, hogy az I. rendű felperes nem képes önállóan utazni a tömegközlekedési eszközökön. Állították, hogy a felperes ideiglenes kollégiumi tartózkodása és korrepetálása folytán is költségük merült fel. Előadták, hogy az I. rendű felperes a közepesen nehéz és a nehéz háztartási munkákat nem képes elvégezni, ezekben a munkákban kisegítőre szorul. A nem vagyoni kártérítés iránti igényét az I. rendű felperes a maradandó testi fogyatékoságára, pszichés egészségromlására és munkaképességének csökkenésére, a II. rendű felperes a pszichés egészségromlására alapozta. Álláspontjuk szerint a balesetet okozó gépjármű vezetőjét teljes felelősség terheli a balesetből eredő károkért, mert az I. rendű felperes nem szegett meg közlekedési szabályt. Ezzel kapcsolatban állították, hogy az I. rendű felperes zöld jelzésnél kezdte meg az áthaladást az útesten. Hivatkoztak arra, hogy az I. rendű felperes terhére azért sem állapítható meg felróható közrehatás, mert életkorára tekintettel vétőképtelen volt a baleset bekövetkezésekor.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult. Nem vitatta a teljesítési kötelezettségének fennállását, de hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes felróhatóan maga is közrehatott a baleset bekövetkezésében azzal, hogy olyan időpontban kezdte meg az áthaladást az útesten, amikor már tilos volt az útestre lépnie. Kifejtette, hogy a gyalogosok áthaladását szabályozó jelzőlámpa már zöld villogó vagy piros jelzést adott, amikor az I. rendű felperes az útestre lépett. Vitatta, hogy az I. rendű felperes vétőképtelen lett volna a baleset bekövetkezésekor. Mindezekre figyelemmel az alperesre terhesebb 60-40 % arányú kármegosztás alkalmazását tartotta indokoltnak. Az volt az álláspontja, hogy a már megfizetett összegekkel az indokolt mértékben megtérítette a felperesek kárait.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 2.746.038 forint tőkét, 145.593 forint perköltséget, és 2018. január 1-jétől havonta 32.500 forint járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az I. rendű felperest 182.700 forint, a II. rendű felperest 27.300 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperes javára. Az I. rendű felperest 657.800 forint eljárási illeték, 292.140 forint szakértői díj és 8.638 forint tanúdíj, a II. rendű felperest 98.200 forint eljárási illeték, a II. rendű felperest 43.653 forint szakértői díj és 1.291 forint tanúdíj, az alperest 63.961 forint szakértői díj és 1.891 forint tanúdíj megfizetésére kötelezte az államnak külön felhívásra. Megállapította, hogy 144.000 forint eljárási illetéket az állam visel. Az ítéletet a járadékok vonatkozásában előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Ítéletének indokolásában a perben és a gépjárművezető ellen folyamatban volt büntetőeljárásban kihallgatott tanúk vallomása, valamint dr. **M. G.** igazságügyi műszaki szakértő szakvéleménye alapján tényként állapította meg, hogy a gyalogosok számára kihelyezett közlekedési lámpa már villogó zöld jelzést adott, amikor az I. rendű felperes az útestre lépett. Úgy foglalt állást, hogy az I. rendű felperes vétőképes volt a baleset bekövetkezésekor, ezért nem kizárt az I. rendű felperes magatartásának felróhatósága és a kármegosztás alkalmazása. Az I. rendű felperes felróható közrehatásának mértékét 40 %-ban határozta meg. Megállapította, hogy a baleset folytán sérült az I. rendű felperes testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga. Az I. rendű felperes nem vagyoni káraként értékelte a maradandó testi fogyatékoságot, a pszichés egészségromlást, a perben beszerzett orvosi szakvéleményben kimutatott 20% mértékű munkaképesség csökkenést. Értékelte továbbá, hogy az I. rendű felperest az állapota és az ortopéd cipő viselése hátráltatja a kapcsolatépítésben, állapota enyhe-közepes mértékben hátráltatja a mindennapi életvitelét, és kizárja a legtöbb szabadidős és sporttevékenység folytatását. A mérlegelés körébe vonta az I. rendű

felperes 13 éves volt a baleset bekövetkezésekor. A II. rendű felperes nem vagyoni káraként értékelte az átmeneti alkalmazkodási zavar lezajlását. Álláspontja szerint a baleset időpontjában irányadó ár- és értékviszonyokra, valamint az I. rendű felperes közrehatására tekintettel az alperes által teljesített nem vagyoni kártérítés alkalmas a felperesek személyi hátrányainak kiegyenlítésére. A nem vagyoni kártérítés késedelmi kamatait és a lejárt késedelmi kamatok után számított késedelmi kamatokat beszámította az alperes által megfizetett összegbe. Az ápolási díj megfizetése iránti keresetet azért ítélte alaptalannak, mert az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes nem szorult otthoni ápolásra. Bizonyítottanak taláta, hogy az I. rendű felperes 2006. november 30-ig, 170 nap időtartamban gondozásra szorult, amit ismerősei nyújtottak neki. A gondozás költségét mérlegeléssel napi 1.000, összesen 170.000 forintban határozta meg. A kármegosztás alkalmazásával az I. rendű felperest megillető 102.000 forintot és késedelmi kamatát beszámította az alperes által megfizetett összegbe. Az orvosszakértői vélemény alapján alaposnak ítélte az I. rendű felperes gyógyszerköltség megfizetése iránti kereseti kérelmét. A gyógyszerköltség összegét mérlegeléssel havonta 5.000 forintban, az I. rendű felperesnek a kármegosztásra figyelemmel járó összeget havonta 3.000 forintban állapította meg. A 140 hónapra számított 420.000 forint lejárt járadékot és annak késedelmi kamatát beszámította az alperes által megfizetett összegbe, és 2018. január 1-jétől havonta 3.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az I. rendű felperes gyógyászati segédeszköz költség megtérítése iránti követelését havonta 7.000 forint erejéig találta megalapozottnak. A kármegosztásra figyelemmel 132 hónapra járó havonta 4.200, összesen 554.400 forintból 234.762 forintot és a lejárt járadék késedelmi kamatát beszámított az alperes által megfizetett összegbe, és 319.638 forint lejárt, valamint 2018. január 1-jétől havonta 4.200 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az I. rendű felperes gyógytorna felszerelés költségének megtérítése iránti igényét többetköltség felmerülésének hiányában alaptalannak ítélte, gyógyúszáshoz szükséges felszerelés költségét havonta 1.600 forintban, az I. rendű felperesnek járó összeget havonta 1.000 forintban, 138 hónapra összesen 138.000 forintban határozta meg. A lejárt járadék késedelmi kamatát beszámította az alperes által megfizetett összegbe, és 138.000 forint lejárt, valamint 2018. január 1-jétől havonta 1.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A gyógyúszáson való részvétel költségét a 2007. május 1-jétől 2016. június 30-ig terjedő időre havonta 15.000 forintban, 2016. július 1-jétől havonta 20.500 forintban, az I. rendű felperes közrehatására tekintettel csökkentett összeget havonta 9.000, illetve 12.300 forintban állapította meg. A 110 hónapra számított 990.000 és a 18 hónapra számított 221.400, összesen 1.211.400 forint lejárt késedelmi kamatait beszámította az alperes által megfizetett összegbe, és az alperest 1.211.400 forint lejárt, valamint 2018. január 1-jétől havonta 12.300 forint járadék megfizetésére kötelezte. Élelemfeljavítás költsége címén 60.000 forint alapul vételével 36.000 forintot ítelt meg az I. rendű felperesnek, az összeg késedelmi kamatát beszámította az alperes által teljesített összegbe. Az I. rendű felperes közlekedési költség megfizetése iránti követelését az orvosi szakvélemény alapján 5 hónapra, havonta 15.000 forint erejéig találta alaposnak. Az I. rendű felperes közrehatására tekintettel megítélhető 45.000 forint késedelmi kamatát beszámította az alperes által megfizetett összegbe, és 45.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Az orvosszakértői véleménnyel igazoltanak taláta, hogy az I. rendű felperes 2006. november 30-ig kísérő segítségére szorult. A kísérő költségét havonta 10.000 forintban, összesen 140.000 forintban, az I. rendű felperest megillető összeget 84.000 forintban határozta meg. A tőke után járó késedelmi kamatot beszámította az alperes által teljesített összegbe, és 84.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A kollégiumi költség és korrepetálási költség megtérítése iránti kereseti kérelmeket a költség felmerülésének bizonyítatlansága miatt utasította el. Tekintettel arra, hogy az I. rendű felperesnek 2011. szeptember 1-je előtt nem volt önálló háztartása, a háztartási kisegítő költségének megtérítése iránti kereseti kérelmet ettől az időponttól fogadta el megalapozottnak. A költség összegét havonta 20.000 forintban, az I. rendű felperest megillető összeget havonta 12.000 forintban állapította meg. A 76 hónapra számított 912.000 forint késedelmi

kamatát beszámította az alperes által megfizetett összegbe, és az alperest 912.000 forint, valamint 2018. január 1-jétől havonta 12.000 forint járadék megfizetésére kötelezte. Nem osztotta a felperesek szakértők kompetenciájának hiányával és a szakvélemények megalapozatlanságával kapcsolatos kifogásait, és nem tartotta szükségesnek további bizonyítás lefolytatását.

Az ítélet ellen a felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek a fellebbezésükben elsődlegesen azt kérték, hogy a másodfokú bíróság részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a gyógyszerköltséget pótló lejárt járadékot 316.000 forinttal, a jövőben esedékessé váló járadékot havonta 2.000 forinttal, a gyógyászati segédeszköz költségét pótló lejárt járadékot 1.076.400 forinttal, a jövőben esedékes járadékot havonta 7.800 forinttal, a gyógytornához és a gyógyúszáshoz szükséges felszerelés költségét pótló lejárt járadékot 259.200 forinttal, a jövőben esedékessé váló járadékot havonta 1.800 forinttal, a gyógytornán és gyógyúszáson való részvétellel felmerülő költséget pótló lejárt járadékot a 2007. május 1-jétől 2016. június 30-ig terjedő időre 804.000 forinttal, 2016. július 1-jétől 196.800 forinttal, a jövőben esedékessé váló járadékot 8.200 forinttal, a gondozási díj összegét 68.000 forinttal, az élelemfeljavítás költségét 24.000 forinttal, a közlekedési költséget 30.000 forinttal, a kísérő költségét 56.000 forinttal, a háztartási kisegítő költségét pótló lejárt járadékot a 2006. április 10-től 2011. augusztus 31-ig terjedő időre 1.273.200 forinttal, 2011. szeptember 1-jét követően 656.000 forinttal, a jövőben esedékessé váló járadékot havonta 8.000 forinttal emelje fel, és kötelezze az alperest az I. rendű felperes részére 313.000 forint ápolási költség és további 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, a II. rendű felperes részére pedig további 700.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Másodlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen és a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapította meg, hogy az I. rendű felperes a jelzőlámpa villogó zöld jelzésénél lépett le az útestre. Kifejtették, hogy dr. **A. Zs. M.** tanú vallomása nem áll összhangban más tanúk vallomásával, ezért kétséges, hogy a tanú jelen volt a baleset helyszínén, és kétséges a tanú szavahihetősége. Vitatták dr. **M. G.** szakvéleményének megalapozottságát. Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy nincs helye kármegosztás alkalmazásának, részben azért, mert az I. rendű felperes nem szegett meg közlekedési szabályt, ezért nem állapítható meg az I. rendű felperes felróható közrehatása a baleset bekövetkezésében, részben pedig azért mert vétőképtelen volt. Érvelésük szerint az I. rendű felperes felróható közrehatása esetén is a felperesekre lényegesen kedvezőbb kármegosztás alkalmazása lenne indokolt, figyelemmel arra, hogy a gépjármű vezetője több közlekedési szabályt szándékosan megszegett, az I. rendű felperes viszont még kiskorú volt a baleset bekövetkezésekor. Fenntartották az orvosszakértői véleménnyel kapcsolatos aggályaikat és kifogásaikat. Kifejtették, hogy dr. **F. I.** szakértő nem rendelkezett kompetenciával a feltett szakkérdések megválaszolásához, az indokolt pszichológiai vizsgálat helyett pedig elmeorvos és pszichiáter szakértő véleményezte a felperesek lelki egészségromlását. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a perben beszerzett szakvélemény alapján állapította meg az I. rendű felperes munkaképesség csökkenésének mértékét, de nem tulajdonított jelentőséget a ... Egyetem és a ... Hivatal Szakértői Bizottsága véleményeinek, amelyek magasabb arányban határozták meg a munkaképesség csökkenés mértékét. Vitatták az orvosszakértői véleménynek azt a megállapítását, hogy az I. rendű felperes állapotában javulás történt volna. Fenntartották azt az állításukat, hogy az I. rendű felperes ápolásra szorult a kórházból való elbocsátása után. Előadták, hogy az I. rendű felperes számára szükséges gyógyászati segédeszközök beszerzésével havonta átlagosan 12.000 forint, a gyógytornához és gyógyúszáshoz szükséges felszerelések beszerzésével havonta átlagosan 2.800 forint költség merül fel. Kiemelték, hogy az I. rendű felperes a baleset előtt részt vett a kerti és a ház körüli munkákban, a baleset után a kiesett munkáját a külön háztartásba költözése előtt is pótolni kellett. Kifogásolták, hogy az elsőfokú

bíróság nem értékelte teljes körűen és kellő súllyal az őket ért személyi hátrányokat, és aránytalanul alacsony nem vagyoni kártérítést ítélt meg a számukra.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, az I. rendű felperesnek megítélt kártérítés 1.956.121 forintra történő leszállítását, valamint a felperesek első- és másodfokú perkölségben marasztalását kérte. Kérte továbbá, hogy a másodfokú bíróság a túlfizetéseit számolja el. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a kísérő költségének indokoltságát 7 hónapra állapította meg, de 14 hónapi költség megfizetésére kötelezte az alperest. Álláspontja szerint az általa teljesített összegeket a Ptk. 293. §-a alapján kell elszámolni. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által alkalmazott elszámolás nem felel meg a Ptk. 293. §-ában foglaltaknak, ezért az téves. Kifejtette, hogy a helyes elszámolás eredményeként az I. rendű felperest 1.956.121 forint, a II. rendű felperest 589.296 forint kártérítés illeti meg.

A felperesek a fellebbezésükben nem támadták az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest fizetésre kötelező, valamint az I. rendű felperes keresetét 12.920.638 forint tőkét és kamatait, valamint havonta 60.300 forint jövőben esedékessé váló járadékot meghaladóan, a II. rendű felperes keresetét pedig 700.000 forint tőkét és kamatait meghaladóan elutasító rendelkezéseit. Az alperes a fellebbezésében nem támadta az elsőfokú ítéletnek az alperest az I. rendű felperes részére 1.956.121 forint tőke és havonta 32.500 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelező, valamint a felperesek keresetét elutasító rendelkezéseit. Ezek az ítéleti rendelkezések fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedtek, ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit bírálta felül.

A felperesek és az alperes fellebbezése is részben megalapozott.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság eljárásában nem észlelt olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú tárgyalás megismétlését, ennek érdekében a Pp. 252. §. (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tette volna szükségessé.

A perbeli jogvita érdemi elbírálásához és a megalapozott érdemi döntés meghozatalához szükséges bizonyítékok a perben maradéktalanul rendelkezésre álltak, ezért az ítéltábla a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a később részletesen kifejtett indokok alapján.

Az ítéltábla annyiban módosítja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy az I. rendű felperes 2005. szeptembertől járt a ... utcai gimnáziumba.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel, érdemi döntésével és a döntés ítéletben kifejtett indokaival azonban az ítéltábla csak részben értett egyet, az alábbiak szerint:

A felperesek követelésének jogalapja és az alperes kártérítési kötelezettségének terjedelme:

A perben nem volt vitás, hogy a balesetet okozó gépjármű vezetőjének kártérítési felelősségét a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint kell elbírálni, és nem volt vitás az sem, hogy az alperes a perbeli baleset bekövetkezésének időpontjában hatályos, a gépjármű üzemben tartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesek balesettel okozati összefüggésben keletkezett kárait.

A baleset bekövetkezésekor hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 345. § (1) bekezdése szerint, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

A Ptk. 345. § (2) bekezdése kimondja, hogy nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származott.

Az alperes a kártérítési kötelezettségének mérséklése érdekében hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes 40 % mértékben maga is felróhatóan közrehatott a baleset bekövetkezésében azzal, hogy olyan időpontban kezdte meg az átkelést az úttesten, amikor a gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzőlámpa már zöld villogó vagy piros jelzést adott, ezért a felperesnek már tilos volt az úttestre lépnie.

A felperesek vitatták, hogy az I. rendű felperes terhére felróható közrehatás lenne megállapítható. Állították, hogy a gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzőlámpa még zöld volt, amikor az I. rendű felperes az úttestre lépett, és hivatkoztak az I. rendű felperes vétőképtelenségére.

Egyik peres fél sem vitatta, hogy a baleset helyszínén a gyalogosok és a gépjárművek közlekedését szabályozó közlekedési jelzőlámpák úgy működtek, ahogy azt dr. **M. G.** igazságügyi műszaki szakértő leírta. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg tényként, hogy a gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzőlámpa 9 másodpercig adott folyamatos zöld jelzést, ezután 5 másodpercig zölden villogott, majd 2 másodperc kivárás után pirosra vált, ezzel egyidejűleg a gépjárművekre vonatkozó jelzőlámpa pirosról piros-sárga jelzésre vált és csak újabb 2 másodperc kivárás után ad zöld jelzést a gépjárműveknek. Ebből az állapítható meg, hogy a gyalogosokra vonatkozó lámpa villogó zöld jelzésének megkezdődésétől a gépjárművekre vonatkozó lámpa zöld jelzésének megkezdődéséig 9 másodperc telt el.

A balesetet okozó gépjármű vezetője ellen indult büntetőeljárásban és a perben kihallgatott tanúk közül **E. P.**, **K. Z. J.** és dr. **A. Zs.** vallomása is alátámasztotta a járművezetőnek azt az előadását, hogy a gépjárművekre vonatkozó jelzőlámpa már zöld volt, amikor a jármű az I. rendű felperes elütésének helyére ért. **T. A. A.** a vallomásában úgy nyilatkozott, hogy nem figyelte a jelzőlámpákat, ezért az ő vallomása nem cáfolhatja és nem teheti kétségesse a többi tanú lámpa színével kapcsolatos vallomását.

Azt, hogy dr. **A. Zs.** jelen volt a baleset helyszínén, amikor a baleset bekövetkezett, a helyszínen készült rendőrségi jegyzőkönyv tanúsítja, ezért a tanú jelenlétét a felperesek nem vitathatják eredményesen. Az igaz, hogy dr. **A. Zs.** nem emlékezett több olyan körülményre, ami a baleset többi szemtanújának feltűnt, vallomása azonban a gépjárművekre vonatkozó jelzőlámpa színe tekintetében megegyezett **E. P.** és az ügyben minden szempontból érdektelen **K. Z. J.** vallomásával.

A tanúvallomások alapján tényként állapítható meg, hogy a gépjárművekre vonatkozó közlekedési jelzőlámpa zöld jelzést adott, amikor az I. rendű felperes elütése történt.

K. Z. J. tanú előadta azt is, hogy az I. rendű felperes nem az úttestre merőlegesen, hanem kissé ferde irányban haladt át az úttesten, de nem tért le a kijelölt gyalogos átkelőhelyről. Az I. rendű felperes azt adta elő, hogy az úttest közepe táján figyelt fel arra, hogy a jelzőlámpa zölden villog, ekkor gyorsabban kezdett menni, „iparkodott” átérni az úttesten. Ezt alátámasztja dr. **A. Zs.**

vallomása is, aki úgy nyilatkozott, hogy az I. rendű felperes „nekiiramodott”, amikor észlelte, hogy a sor elején álló gépjármű vezetője átengedi, és ezt erősíti meg T. A. A. vallomása is.

Ilyen, átlagos gyalogos tempónál gyorsabb, kissé átlós haladás esetén dr. M. G. szakvéleménye szerint az I. rendű felperes 6-7 másodperc alatt ért a járda szélétől az elütés helyéig. Mivel az elütés időpontjában a gépjárművekre vonatkozó jelzőlámpa már zöld volt, akkor kizárt, hogy az I. rendű felperes a gyalogosokra vonatkozó jelzőlámpa zöld jelzésénél kezdte meg az áthaladást az úttesten - a jelzőlámpa már zölden villogott, amikor az I. rendű felperes az úttestre lépett. Itt utal az ítéletábra arra, hogy maga az I. rendű felperes sem volt teljesen bizonyos abban, hogy zöld jelzésnél kezdte meg az áthaladást, mert a személyes előadásában úgy nyilatkozott, hogy lehet, hogy villogott a zöld (64. sz. jegyzőkönyv).

A baleset időpontjában hatályos, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 8. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a villogó zöld fény az áthaladásra engedélyezett időtartam végét jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet, az úttesten levő gyalogos pedig köteles az áthaladást mielőbb befejezni.

Az I. rendű felperes azzal, hogy akkor lépett az úttestre, amikor a közlekedési jelzőlámpa már villogó zöld jelzést adott, megszegte a KRESZ 8. § (2) bekezdés b) pontjába foglalt közlekedési szabályt.

Az I. rendű felperes elmúlt 13 éves a baleset bekövetkezésekor. Saját előadása szerint jól ismerte a környéket, minden nap arra járt. Az ítéletábra álláspontja szerint a 14. életévében lévő, átlagos szellemi képességgel rendelkező kiskorúaktól az adott helyzetben általában elvárható, hogy tisztában legyenek a gyalogosközlekedéssel - különösen az úttesten való áthaladással - járó veszélyekkel, és ismerjék a gyalogosokra vonatkozó alapvető közlekedési szabályokat, köztük a közlekedési jelzőlámpák jelzéseit és azok jelentését. Elvárható tőlük az is, hogy a közlekedési szabályokat mindenhol betartsák. Ezért az I. rendű felperestől - a helyszín ismeretétől függetlenül is - elvárható volt, hogy ne lépjen le az úttestre, amikor a jelzőlámpa már zölden villogott. Mindezekre figyelemmel az I. rendű felperes vétőképes volt, a közlekedési szabály megszegése neki felróható.

A baleset nem következett volna be, ha az I. rendű felperes nem villogó zöld jelzésnél kísérelte volna meg az áthaladást az úttesten, hanem megvárta volna a lámpa zöld jelzését, ezért az I. rendű felperes felróható közlekedési szabályszegése közrehatott a baleset bekövetkezésében. Az I. rendű felperes felróható közrehatása a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján megalapozza az alperes kártérítési kötelezettségének enyhítését.

Az I. rendű felperest elgázoló gépjármű vezetője fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozta a balesetet. A fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatását a kármegosztás során az alperes terhére kellett értékelni. Az alperes terhére kellett értékelni azt is, hogy a járművezetőt a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatásán kívül felróható magatartás is terhelte, mert azzal, hogy folyamatosan haladt az autóbusz forgalmi sávban, megszegte a KRESZ 36. § (8) bekezdésébe foglalt közlekedési szabályt. A járművezető és az I. rendű felperes felelősségének egybevetése alapján az ítéletábra - az elsőfokú bíróságtól eltérően - 20 %-ban határozta meg az I. rendű felperes felróható közrehatásának mértékét, így az alperes a felperesek balesettel okozati összefüggésben álló kárainak 80%-t köteles megtéríteni.

A perben szakvéleményt adó orvosszakértők kompetenciája és az orvosi szakvélemény megalapozottsága:

A felperesek kifogásolták, hogy dr. **F. I.** és dr. **B. Gy.** orvosszakértők nem rendelkeztek kompetenciával a hozzájuk intézett szakkérdések megválaszolására.

Az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM (R.) rendelet 16/A. § (1) bekezdés e) pontja szerint, ha a szakkérdés kártérítési eljárásban sérülés megítélésére irányul, igazságügyi orvostani szakértői vizsgálatot kell végezni. Igazságügyi orvostani szakértői vizsgálatot igazságügyi orvostani szakértő végezhet. A R. 16/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján kártérítés iránti perben a baleset mechanizmusának, a baleseti sérülés keletkezésének és a sérülések következményeinek megítélése igazságügyi orvostani szakértő kompetenciájába tartozó szakkérdés. Dr. **F. I.** igazságügyi orvostani szakértő, ezért rendelkezett kompetenciával az elsőfokú bíróság által feltett orvosi szakkérdések megválaszolására. Más orvosi szakterületen működő szakértő bevonására csak a szükséges gyógykezelés (terápia) véleményezéséhez van szükség, ez azonban a perben nem merült fel.

A R. 20. § (1) bekezdés e) pontja értelmében, ha a szakkérdés a pszichotraumatikus élmények következményeinek feltárására, leírására, megállapítására, tipizálására, kategorizálására, értékelésére, illetve kizárására irányul, klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatot kell lefolytatni.

Dr. **B. Gy.** igazságügyi pszichiáter és elmeorvos, nem pedig pszichológus szakértő, ezért valóban nincs kompetenciája a pszichológiai szakkérdések megválaszolására. A kiegészítő szakvélemény elkészítésében azonban már részt vett igazságügyi szakpszichológiai szakértő is, aki véleményezte a felperesek pszichés állapotát. A szakpszichológus szakértő bevonása a kiegészítő szakvélemény elkészítésébe kiküszöbölte az alapszakvélemény hiányosságát.

A felperesek sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes munkaképesség csökkenése mértékének megállapítása során nem tulajdonított jelentőséget a ... Egyetem és a ... Hivatal Szakértői Bizottsága véleményeinek. A ... Egyetem 2010-ben készítette az orvosszakértői véleményt, jóval korábban, mint a perben kirendelt szakértő, dr. Kovács Ildikó pedig nem pszichológus, hanem elmeorvos szakértő, ezért szakvéleményük nem volt figyelembe vehető. A ... Hivatal Szakértői Bizottsága más szempontok alapján véleményezte az I. rendű felperes munkaképesség csökkenésének mértékét (7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet), mint a perben kirendelt szakértői intézet orvosszakértői, akik az orvosszakértőkre irányadó módszertani útmutató rendelkezései szerint jártak el. A ... Hivatal Szakértői Bizottságának véleménye ezért nem alkalmas arra, hogy megcáfolja a perben beszerzett orvosi szakvélemény megalapozottságát, csak arra alkalmas, hogy az abban foglaltakat a bíróság értékelje, mert nem a munkaképesség-csökkenés vagy össz-szervezeti egészségkárosodás %-os mértékének, hanem a sérült mindennapi életvitelére gyakorolt hatásának van jelentősége a kártérítés összegének a meghatározása során.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra sem találta indokoltnak az orvosszakértői vélemény további kiegészítését vagy újabb orvosi szakvélemény beszerzését.

Az alperes által teljesített összegek elszámolása:

Az alperes által teljesített összegekkel kapcsolatban az ítéletábra elsősorban azt hangsúlyozza, hogy nincs lehetőség ezeknek az összegeknek a beszámítására. A Ptk. 296. § (1) bekezdése értelmében egynemű és lejárt követelések alkalmasak beszámításra. Az alperesnek azonban nincs lejárt és a felperesek követelésével egynemű, ezáltal beszámítható követelése a felperesekkel szemben, ezért

az alperesi teljesítések beszámításának nincs helye. Ha a pénzbeli szolgáltatás kötelezettjét egyoldalú kötelezettség terheli, és a teljesített összeg nem elég az egész tartozás kiegyenlítésére, akkor a megfizetett összegeket el kell számolni.

A Ptk. 290. § (1) bekezdése értelmében, ha a kötelezettnek a jogosulttal szemben több tartozása áll fenn, és teljesítése nem fedezi valamennyi tartozását, azt a kötelezett rendelkezése szerint, ennek hiányában pedig arra a tartozásra kell elszámolni, amelyre a kötelezett felismerhetően szánta.

A Ptk. 293. §-a úgy rendelkezik, hogy ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik, és a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a fő tartozásra kell elszámolni. A kötelezett eltérő rendelkezése hatálytalan.

Az elsőfokú bíróság által alkalmazott, beszámításként megjelölt elszámolás több szempontból sem felel meg a Ptk. előírásainak.

Az alperes a jogcím nélküli előlegek kivételével megjelölte, hogy a kifizetett összegekből melyik tartozására mennyit szán, ezért ezeket az összegeket a Ptk. 290. § (1) bekezdése alapján az alperes rendelkezése szerint kell elszámolni. Ehhez képest az elsőfokú bíróság maga döntötte el, hogy az alperes melyik tartozását és milyen mértékben csökkenti az alperes által megfizetett összegekkel. Ennek során az I. rendű felperes javára számolta el az alperes által teljesített 5.493.037 forint teljes összegét, ami a II. rendű felperesnek szánt 800.000 forintot is magába foglalta, majd a teljesítésre tekintettel ítélte teljesen alaptalannak a II. rendű felperes keresetét.

Az elsőfokú bíróság helytelenül foglalt állást akként, hogy a felperesek követelésének lejárt késedelmi kamatai után is érvényesíthető késedelmi kamat. Kamatos kamatot a jogosult csak a felek ilyen tartalmú megállapodása vagy jogszabály rendelkezése alapján követelhet, a kártérítés esetében azonban kizárt a kamatos kamat felszámítása.

A peres felek valóban nem állapodtak meg az alperesi teljesítések elszámolásának módjáról, de a felperesek a perben úgy nyilatkoztak, hogy az egyes tételek tőkeösszegében kérik elszámolni az alperes által megfizetett összegeket. A felperesek mint a kártérítés jogosultjai a Ptk. 293. §-a értelmében jogosultak eltérni az elszámolás Ptk. 293. §-ában meghatározott módjáról, ezért az ítélet tábla a teljesített összegeket az alperes által megjelölt jogcímek szerint az egyes tételek tőkeösszegére számolta el. A perben egyik fél sem tiltakozott a jogcím nélküli előlegek nem vagyoni kártérítésre való elszámolása ellen, ezért a jogcím nélküli előlegeket az ítélet tábla a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegére számolta el.

Ápolás és gondozás költsége:

Az orvosszakértői vélemény 170 napra találta indokoltnak az I. rendű felperes gondozását. A gondozás költségét a felperesek csak a kármegosztás aránya miatt támadták, ezért az ítélet tábla a gondozás költségét az elsőfokú bírósággal egyezően naponta 1.000 forintban határozta meg, amiből az I. rendű felperes a kármegosztásra figyelemmel 800 forintra tarthat igényt. Így a felperesnek 170 napra $170 \times 800 = 136.000$ forint jár, amiből az alperes megfizetett 30.000 forintot, ezért az alperes további 106.000 forint gondozási költség megfizetésére köteles. Mivel a felperes a balesetre visszavezethető okból két alkalommal tartózkodott kórházban, és mindkét kórházi tartózkodása után otthonában gondozásra szorult, az alperes a gondozási költség után 2007. október 1-jétől a kifizetésig köteles a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes nem szorult ápolásra. Az I. rendű felperes periratokhoz csatolt orvosi irataiból megállapítható, hogy az I. rendű felperes jobb lába és jobb karja a kórházból való hazabocsátása után még hosszabb ideig gipszben volt. Ez alatt az idő alatt a felperes nem tudott önállóan helyet változtatni, és még a mindennapi életvitelhez tartozó legalapvetőbb tevékenységeket - étkezés, tisztálkodás, vécéhasználat - sem tudta önállóan elvégezni, még ezeknek a tevékenységeknek az elvégzéséhez is bizonyosan segítségre volt szüksége. Erre figyelemmel az ítéltábla felülmérlegelte a szakvéleményt, és elfogadta, hogy az I. rendű felperes 2006. május 1-jétől 2006. július 31-ig ápolásra szorult.

Az ápolás magában foglalja a gondozás körébe tartozó feladatokat is, de többlettevékenységet igényel a gondozáshoz képest. A gondozást meghaladó, az ápolás körébe tartozó többlettevékenység ellenértékét az ítéltábla a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján mérlegeléssel naponta 1.000 forintban állapította meg, amelynek a kármegosztásra figyelemmel csökkentett összege 800 forint. Az I. rendű felperest ápolási költség címén $90 \times 800 = 72.000$ forint illeti meg, amiből az alperes megfizetett 27.000 forintot. Így az alperes további 45.000 forint ápolási díjat, és ezen összeg után 2006. június 15-től a kifizetésig köteles a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

Gyógyszerköltség:

Az I. rendű felperes gyógyszerköltségét mind a felperesek, mind az alperes elfogadták havonta 5.000 forintban. Ennek 80 %-a havonta 4.000 forint. A 2006. május 1-jétől 2017. december 31-ig terjedő időre $140 \times 4.000 = 560.000$ forint jár, amiből az alperes egyszer 259.200 forintot, egyszer 93.386 forintot térített meg. Így az alperes gyógyszerköltség címén további 207.414 forintot, ezen összeg után 2012. március 1-jétől a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatot, és 2018. január 1-jétől havonta 4.000 forint járadékot köteles megfizetni.

Gyógyászati segédeszközök költsége:

Az I. rendű felperesnek a baleseti sérülései következményeként kialakult maradandó testi fogyatéka - jobb lábának megrövidülése - miatt ortopéd gyógycipőt kell viselnie, valamint különleges talpbetétet és parafa sarokemelőt kell használnia.

Az ítéltábla az I. rendű felperes gyógyászati segédeszközök költségének megtérítése iránti követelésével kapcsolatban azt emeli ki, hogy az alperes csak azoknak a többletköltségeknek a megtérítésére kötelezhető, amelyek a baleset bekövetkezése nélkül nem merültek volna fel. Az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén is vásárolna cipőt, ezért csak a normál cipő és az ortopéd gyógycipő ára közötti különbözetnek, valamint a különleges talpbetét és a sarokemelő költségének a megtérítésére tarthat igényt.

Az ítéltábla évente legfeljebb 4 pár új cipő vásárlását találta indokoltnak, az ortopéd gyógycipők többletköltségét pedig a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján mérlegeléssel páronként 15.000, összesen 60.000 forintban állapította meg. A talpbetétek és a sarokemelő költségét a periratokhoz csatolt számlák alapján évi 30.000 forintban határozta meg. Az összesen évi 90.000 forint egy hónapra jutó összege 7.500 forint, aminek 80 %-a havonta 6.000 forint. A 2007. január 1-jétől 2017. december 31-ig tartó időre az I. rendű felperest $132 \times 6.000 = 792.000$ forint illeti meg, amit az alperes

megfizetett. Ezért az alperes havonta 6.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére köteles 2018. január 1-jétől.

Gyógytornához és gyógyúszáshoz szükséges felszerelés költsége:

Az I. rendű felperes a perben bizonyította, hogy hetente kétszer jár uszodába gyógyúszásra. A gyakori uszodahasználat miatt az átlagosnál több úszónadrágra, fürdőköpenyre, papucsra, fürdősapkára és törölközőre volt szüksége; ezek a ruhák és használati tárgyak a gyakoribb használat miatt az átlagosnál gyorsabban használódnak el. Az ítéltábla a mérlegelés körébe vonta azt is, hogy az I. rendű felperes a baleset után még hosszú ideig növésben volt, ezért ebből az okból is gyakrabban kellett lecserélni az uszodában használt felszerelését.

Az ítéltábla megítélése szerint az I. rendű felperes által igényelt évi 33.600, havonta 2.800 forint nem haladja meg a Pp. 206. § (3) bekezdésének megfelelő okszerű mérlegeléssel megállapítható összeget. A 2.800 forint 80 %-a 2.240 forint, így az I. rendű felperest a 2006. július 1-jétől 2017. december 31-ig terjedő időre $138 \times 2.240 = 309.120$ forint illeti meg. Az alperes ezen a jogcímen nem fizetett, ezért 309.120 forint tőkének, ezen összeg után 2012. április 1-jétől a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatnak, és 2018. január 1-jétől havonta 2.240 forint járadéknak a megfizetésére köteles.

Uszoda igénybevételének költsége:

Az uszoda igénybevételével felmerült költség összegét a felperesek csak a kármegosztás alkalmazása miatt kérték felemelni, ezért az ítéltábla ennek a költségnek az összegét az elsőfokú bírósággal egyezően 2007. május 1-jétől 2016. június 30-ig havonta 15.000 forintban, 2016. július 1-jétől 2017. december 31-ig havonta 20.500 forintban állapította meg.

A 15.000 forint 80 %-a 12.000 forint, így a 2007. május 1-jétől 2016. június 30-ig terjedő időre az I. rendű felperes $110 \times 12.000 = 1.320.000$ forintra jogosult.

A 20.500 forint 80 %-a 16.400 forint, ezért a 2016. július 1-jétől 2017. december 31-ig terjedő időre $18 \times 16.400 = 295.200$ forint illeti meg az I. rendű felperest.

Az I. rendű felperesnek járó összesen 1.615.200 forintból az alperes megfizetett 356.400 forintot, így az alperes további 1.258.800 forintnak, ezen összeg után 2011. december 1-jétől a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatnak, és 2018. január 1-jétől havonta 16.400 forint járadéknak a megfizetésére köteles.

Élelemfeljavítás költsége:

Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes élelmezésének feljavítása a baleset után 6 hónapig volt indokolt. Az élelem feljavítással felmerült többletköltség összegét a felperesek szintén csak a kármegosztás alkalmazása miatt támadták, ezért az ítéltábla a költséget az elsőfokú bírósággal egyezően havonta 10.000 forint alapul vételével 60.000 forintban állapította meg. Ennek 80 %-a 48.000 forint, amiből az alperes megfizetett 32.400 forintot. Így az alperes további 15.600 forint tőkének és ezen összeg után 2006. július 10-től a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatnak a megfizetésére köteles.

Közlekedési költség:

Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes 5 hónapig volt képtelen a tömegközlekedési eszközök igénybevételére. A közlekedési költség összegét a felperesek szintén csak a kármegosztás alkalmazása miatt támadták, ezért az ítéletábra a költséget az elsőfokú bírósággal egyezően havonta 15.000 forint alapul vételével 75.000 forintban állapította meg. Ennek 80 %-a 60.000 forint. Ehhez képest az alperes ezen a jogcímen egyszer 54.000 forintot és 2007. január 1-jétől 2012. december 31-ig $72 \times 9.000 = 648.000$ forintot, összesen 702.000 forintot fizetett meg, így 642.000 forint túlfizetése keletkezett.

Kísérő költsége:

Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes a kórházból való elbocsátástól, 2006. május 1-jétől számítva 2006. november 30-ig, 7 hónapig szorult kísérő igénybevételére. A kísérő költségének összegét a felperesek szintén csak a kármegosztás alkalmazása miatt támadták, ezért az ítéletábra a költséget az elsőfokú bírósággal egyezően havonta 10.000 forintban állapította meg. Ennek 80 %-a 8.000 forint.

Az alperes a fellebbezésében alappal kifogásolta, hogy a 7 hónapi indokoltság ellenére az elsőfokú bíróság 14 hónapra ítélte meg a kísérő költségét az I. rendű felperesnek. A felperest kísérő költsége költség címen $7 \times 8.000 = 56.000$ forint illeti meg, amelyből az alperes megfizetett 12.000 forintot. Így az alperes további 44.000 forint és ezen összeg után 2006. augusztus 15-től a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére köteles.

Háztartási kisegítő költsége:

Az ítéletábra tényként fogadta el, hogy az I. rendű felperes a baleset előtt részt vett a háztartási és a ház körüli munkák elvégzésében.

Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes a baleseti sérüléseiből eredő állapota miatt nem képes ellátni a közepesen nehéz és nehéz háztartási és ház körüli munkákat, ezért az I. rendű felperes kiesett háztartási és ház körüli munkáját pótolni kell; ezeket a munkákat másnak kell elvégeznie helyette.

A károsult kárainak megtérítésére a kárért felelős személy köteles. A balesetben megsérült személy hozzátartozóitól nem várható el, hogy ellenszolgáltatás nélkül lássák el azokat a tevékenységeket, amelyeket a károsult a baleset előtt végzett el, és amelyeket a baleset miatt nem képes a továbbiakban ellátni, és ezzel enyhítsék a kárért felelős személy kártérítési kötelezettségét. Erre figyelemmel az alperes köteles megtéríteni azoknak a háztartási és ház körüli munkáknak az ellenértékét, amelyeket a baleset óta az I. rendű felperes helyett a II. rendű felperes végzett el.

Az I. rendű felperes életkorára tekintettel a háztartási és a ház körüli munkákban való részvétele a baleset bekövetkezése előtt csak szűk körű lehetett. Az ítéletábra értékelte, hogy az I. rendű felperes életkorának előrehaladtával nagyobb részt vállalt volna a háztartási és a ház körüli munkákból, és leginkább a közepesen nehéz és nehéz munkákat végezte volna el a II. rendű felperes helyett. Erre figyelemmel arra az időre, amíg az I. rendű felperes közös háztartásban élt a II. rendű felperessel, az ítéletábra mérlegeléssel havonta 5.000 forintban határozta meg az I. rendű felperes kiesett háztartási és ház körüli munkájának ellenértékét. Ennek 80 %-a 4.000 forint, így az I. rendű felperest a 2006. május 1-jétől az elköltözéséig, 2011. augusztus 31-ig terjedő időre $64 \times 4.000 = 256.000$ forint illeti meg.

Az I. rendű felperes 2011. szeptember 1-jétől önálló háztartást vezet, amelyben őt terheli valamennyi háztartási és ház körüli munka, ezért valamennyi közepesen nehéz és nehéz háztartási munka elvégzéséhez kiegészítő igénybevitelére szorul. Az ítéltábla a háztartási és ház körüli kiegészítő munkájának ellenértékét a 2011. szeptember 1-jétől 2017. december 31-ig terjedő időre mérlegeléssel havonta 20.000 forintban határozta meg. Ennek 80 %-a 16.000 forint, így az I. rendű felperesnek erre az időszakra $76 \times 16.000 = 1.216.000$ forint jár.

A 2006. május 1-jétől 2017. december 31-ig terjedő időre járó, összesen 1.472.000 forintban az ítéltábla elszámolta az alperes közlekedési költség címén teljesített 642.000 forint túlfizetését. Mindezek alapján az alperes 830.000 forint lejárt járadék, ezen összeg után 2012. március 1-jétől a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat és 2018. január 1-jétől havonta 16.000 forint járadék megfizetésére köteles.

Nem vagyoni kártérítés:

Az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során az ítéltábla nem annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy milyen mértékű az I. rendű felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenése, hanem annak, hogy az I. rendű felperest milyen súlyosságú személyi hátrányok érték a baleset következtében.

Legsúlyosabb hátrányként azt kell értékelni, hogy az I. rendű felperesnek a baleseti sérülései maradandó testi fogyatékoságot okoztak. Jobb lábának megrövidülése nyilvánvalóan megnehezíti a mindennapi életvitel körébe tartozó szokásos tevékenységek elvégzését, ezen kívül kizárja a legtöbb sporttevékenység folytatását. Maradandó testi fogyatékosága korlátozta az I. rendű felperes pályaválasztási lehetőségeit, a balesetre visszavezethető állapota miatt meg kellett változtatnia a jövőjére, életpályájának alakulására vonatkozó elképzeléseit. Az orvosi szakvélemény szerint a baleseti sérülések következményeként nem csak az I. rendű felperes jobb lábának és jobb karjának terhelhetősége csökkent és mozgása szűkült be, hanem gerincének S alakú deformációja is kialakult. A jobb láb megrövidüléséből és a gerincoszlop deformációjából - az orvos szakértői vélemény megállapításával szemben - alappal lehet arra következtetni, hogy az egyenletlen terhelés további deformációt fog okozni, amely kihathat a belső szervek működésére is. Ezért számítani lehet az I. rendű felperes egészségi állapotának további romlására.

Az I. rendű felperes a baleset bekövetkezésekor olyan életkorú volt, amikor a személyisége még kialakulatlan volt, és annak alakulásában döntő jelentősége volt a vele hasonló életkorúak véleményének. A balesetből eredő állapota hátrányosan érintette az I. rendű felperes személyiségfejlődését, mert önértékelése csökkent. A hasonló életkorúak között elfoglalt helyének megítélése hátrányosan változott meg, mert szégyelli a testi fogyatékoságát. Az I. rendű felperes állapota, elsősorban a jól látható testi fogyatékosága hátrányosan befolyásolja a kapcsolatteremtési és párválasztási lehetőségeit is. Az ítéltábla a mérlegelés körébe vonta, hogy az I. rendű felperes 13 éves gyermek volt, amikor olyan maradandó személyi hátrányok érték, amelyeknek következményeit élete végéig kell viselnie.

Az I. rendű felperes által a balesettel okozati összefüggésben elszenvedett személyi hátrányok súlyosságára és a baleset bekövetkezésének időpontjában fennálló ár- és értékviszonyokra figyelemmel 5.500.000 forintban határozható meg az a nem vagyoni kártérítés, amely az I. rendű felperes nem vagyoni kárainak hozzávetőleges kiküszöbölésére alkalmas és szükséges. Ebből az alperes megfizetett 2.500.000 forintot, így további 3.000.000 forint tőkét köteles megfizetni az I.

rendű felperesnek. Az I. rendű felperes fellebbezésében nem vitatta, hogy az alperes által teljesített 2.500.000 forint után járó késedelmi kamat 803.413 forint. Ezért az alperes a 3.000.000 forint tőkén felül a 2.500.000 forint után járó 803.413 forint, valamint 3.000.000 forint után 2006. április 10-től a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére is köteles.

A II. rendű felperes esetében az ítélet tábla az orvosi szakvéleményben megállapított alkalmazkodási zavaron felül köztudomású tényként értékelte, hogy a II. rendű felperes pszichés állapotát hátrányosan befolyásolta egyetlen gyermekének balesete, és hátrányosan befolyásolja gyermekének egészségi állapota. Az ítélet tábla köztudomású tényként értékelte azt is, hogy gyermekének balesete és állapota a II. rendű felperes idegi állapotára is kedvezőtlenül hat, a kialakult helyzet fokozott helytállást kívánt s kíván meg a II. rendű felperestől.

Az ítélet tábla álláspontja szerint 1.300.000 forint kártérítés szükséges és alkalmas a II. rendű felperes balesettel okozati összefüggésbe hozható nem vagyoni kárainak kiegyenlítésére. Ebből az alperes megfizetett 800.000 forintot, így további 500.000 forint tőke megfizetésre köteles. A II. rendű felperes fellebbezésében nem vitatta, hogy az alperes által teljesített 800.000 forint után járó késedelmi kamat 313.315 forint. Ezért az alperes az 500.000 forint tőkén felül a 800.000 forint után járó 313.315 forint, valamint 500.000 forint után 2006. április 10-től a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére is köteles.

Az I. rendű felperest megillető kártérítés tételenként:

Ápolási költség:	45.000,	
Gondozási költség:	106.000,	
Gyógyszerköltség:	207.414,	4.000 járadék,
Gyógyászati segédeszközök költsége:		6.000 járadék,
Torna és uszoda felszerelés költsége:	309.120,	2.240 járadék,
Úszás költsége:	1.258.800	16.400 járadék,
Élelem feljavítás költsége:	15.600,	
Kísérő költsége:	44.000,	
Háztartási kisegítő költsége:	830.000,	16.000 járadék,
Nem vagyoni kártérítés:	3.803.413	
Összesen:	6.619.347	44.640 járadék

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő kártérítés összegét 6.619.347 forintra, jövőben esedékessé váló járadék összegét havonta 44.640 forintra, a II. rendű felperesnek fizetendő kártérítés összegét 813.315 forintra, valamint a rendelkező részben megjelölt összegek után az ott feltüntetett időpontoktól a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatokra emelte fel. Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán megváltozott a peres felek pernyertességének, illetve perveszttségének aránya. A felperesek nagyobb részben pervesztesek lettek, de az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által az alperes javára megítélt elsőfokú perköltség felemelését a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján nem tartotta szükségesnek. A le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett szakértői díj és tanúdíj viseléséről az ítélet tábla szintén a felek pernyertességének, illetve perveszttségének megváltozott aránya alapján határozott.

A másodfokú eljárásban a felperesek nagyobb részben pernyertesek lettek, ezért az ítélet tábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest másodfokú perköltség megfizetésére, a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről pedig az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, illetve az Itv. 5. § (1) bekezdés e) pontja alapján határozott.

Budapest, 2018. június 28.

Világhy né dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s. k.
k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.
bíró

A kiadmány hitelül: